

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 37/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen poliisin määrärahaselvityksen toimenpiteistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tom Packalén /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 37/2022 vp:

Koska selvityksen mukaan poliisin rahoitusta on valtiovarainministeriössä tarkasteltu virheellisesti poliisien lukumäärän kautta, niin mihin toimiin valtiovarainministeriö ryhtyy selvityksen tulosten perusteella?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Poliisin määrärahoja on lisätty tällä hallituskaudella merkittävästi. Poliisin toimintamomentin määrärahataso oli 753,1 milj. euroa vuoden 2019 talousarviossa, josta tasoa on nostettu asteittain joka vuosi. Vuoden 2022 talousarviossa poliisin toimintamenoihin on myönnetty 806,3 milj. euroa, minkä lisäksi tulee huomioida, että vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa lisättiin 30 milj. euroa poliisin toiminnan turvaamiseen, joka siirtyy pääosin käytettäväksi seuraaville vuosille. Koska määrärahojen riittävyyteen on liittynyt kuitenkin paljon kysymyksiä, hallitus päätti teettää ulkopuolisen selvityksen poliisin määrärahojen käytöstä ja määrärahan riittävyyteen liittyvistä tekijöistä.

Poliisin määrärahoja koskeneessa selvityksessä todetaan useampia syitä määrärahojen riittämättömyyteen. Yhtenä ongelmana nostetaan esille se, että eduskunnan hyväksymissä talousarviossa on myönnetty määrärahoja poliisihenkilöstön määrän lisäämiseksi, mutta Poliisihallitus ei ole voinut kokonaisuudessaan käyttää näitä määrärahoja kyseiseen tarkoitukseen. Tämän seurauksena sisäministeriö on esittänyt toistamiseen uutta rahoitusta poliisihenkilöstömäärätavoitteen toteuttamiseksi. Määrärahaehdotuksia on esitetty siten jollain muulla perusteella kuin määrärahan tarpeen varsinaisen perusteella, mikä on vastoin talousarvioesitysten laadintaohjeita.

Selvityksessä on arvioitu, että keskeinen syy määrärahojen riittämättömyydelle on aiheutunut toimitila- ja ICT-kulujen nopeasta kasvusta. Vaikka toimitila- ja ICT-kustannukset riippuvatkin merkittävästi näitä palveluja tuottavien Valtorin ja Senaatti-kiinteistöjen toimintamallista, poliisilla on mahdollisuus ja sen tulee myös omilla toimillaan rajoittaa toimitila- ja ICT-menojen kasvua. Toimitilakokonaisuuden sekä ICT-ympäristön ja siihen liittyvien tietojärjestelmien suunnittelu tehdään Poliisihallituksessa. Hankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen käytettävissä olevan

rahoitusnäkömään puitteissa on Poliisihallituksen tehtävä, vaikka toimitilahankkeet suunnitellaan yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa ja ICT-ratkaisuja Valtorin kanssa. Taloudellisten reunaeh-
tojen korostaminen ja huomioon ottaminen tulevassa ICT- ja toimitilasuunnittelussa on vallitse-
vassa rahoitusnäkömässä erityisen tärkeää.

Toimitila- sekä ICT-menot kytkeytyvät valtiovarainministeriön ohjauksessa olevien palvelukes-
kusten ja valtion liikelaitosten (Senaatti-kiinteistöt, Valtori, Palkeet) toiminta- ja rahoitus-mallei-
hin. Näiden osalta valtiovarainministeriö tulee arvioimaan toiminta- ja rahoitusmallien mahdolli-
sia tarkistamistarpeita.

Määrärahatarvetta tullaan tarkastelemaan, myös selvityksessä osoitettujen tekijöiden osalta, tule-
vassa julkisen talouden suunnitelmia sekä talousarvioita koskevassa valmistelussa. Koska selvi-
tyksen havainnon mukaisesti sisäministeriön määrärahaesitykset eivät huomioi kaikilta osin jo
myönnettyjä, henkilöstömenojen kattamiseen kohdennettuja rahoituspäätöksiä, on hallituksen
esitystään muodostaessaan arvioitava välttämätön määrärahatarve usein muulla tavoin, kuten
määrärahan kokonaisuutena ja sen riittävyttä tarkastelemalla.

Selvityksessä suositellaan myös, että poliisin eri menolajien kehityksen ennakoimiseksi ja priori-
soimiseksi samoin kuin lainsäädäntövalmistelun taloudellisten vaikutusten arvioinnin tueksi pe-
rustettaisiin yhteistyöryhmä, johon osallistuisi virkamiehiä keskeisistä ministeriöistä (VM, SM)
sekä virastoista (Poliisihallitus). On tärkeää, että valmistelumallista riippumatta poliisin talouden
kehitystä tarkastellaan ministeriöiden ja Poliisihallituksen välisessä yhteistyössä. Tämä tukee ta-
lousarviovalmistelua ja osaltaan auttaa vastaamaan poliisin määrärahamitoitukseen liittyviin tie-
totarpeisiin. Yhteistyöryhmä ei kuitenkaan voisi olla osa talousarviovalmisteluprosessia ja sen
yhteydessä tapahtuvaa päätöksentekoa, vaan se tukisi ministeriöiden ja Poliisihallituksen välistä
yhteistyötä.

Selvityksen suosituksen mukaisesti myös poliisin määrärahamomentin tietosisältöä tulisi pyrkiä
vahvistamaan. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi lisäämällä poliisin toimintamenomomentin selvi-
tysosaan määrärahojen käyttösunnitelma, josta ilmenee määrärahan käytön jakautuminen eri
menolajeihin. Tämä lisää määrärahan käytön läpinäkyvyyttä ja sitä kautta myös eduskunnan tie-
tomäärää sekä ohjaa menot tiukemmin lainsäätäjän tarkoittamiin käyttötarkoituksiin.

Helsingissä 4.3.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko